

Економіка житомирської області: результати децентралізації та вплив воєнного стану

Олександр Гуденко

аспірант,

ДННУ «Академія фінансового управління», Київ, Україна,

e-mail: gud1970@gmail.com,

ORCID: 0000-0002-5651-0371

Микола Мальцев

здобувач кафедри менеджменту в будівництві,

Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ, Україна,

e-mail: maltsev410@gmail.com,

ORCID: 0000-0003-3190-2659

Марія Тарасенко

аспірантка,

ДННУ «Академія фінансового управління», Київ, Україна,

e-mail: m.tarasenko1996@gmail.com,

ORCID: 0000-0001-9302-7664

Після початку воєнної агресії тисячі людей залишили власні домівки та виїхали в умовно мирні куточки України у пошуках безпеки. Зазнав руйнувань і бізнес Житомирщини. Зруйновані логістичні зв'язки, окремі бази постачання. Все це має вплив на економіку держави, і на громаду Житомирської області зокрема. У квітні бюджет перебуває під тиском воєнної ситуації та військових нововведень. Державна податкова служба оголосила добровільну сплату податків для підприємців: фактично в Україні скасували загальну систему оподаткування, натомість запровадили податок у розмірі лише 2%.

Відповідно, і зменшились надходження в бюджети громад та держави. Урядом було проведено скорочення видатків загального фонду Державного бюджету України на 2022 рік, передбачених головним розпорядником коштів державного бюджету [1]. Було знижено заробітні плати чиновникам близько на 10%. Проте для забезпечення життєдіяльності Житомирської громади важливі надходження в міський бюджет від здійснення підприємницької діяльності, саме тому урядовці закликають повертатись до ведення бізнесу.

Однак, ситуація в Коростенському районі Житомирської області залишається контрольованою Збройними силами України, але дуже велика імовірність ракетних та авіаційних ударів по району і безпосередньо по місту Коростень. За оцінками влади [2] 179 об'єктів пошкодили та 11 повністю знищили у Коростені російські військові. В міській раді вже порахували, що для відновлення необхідно 19 мільйонів гривень. І ця сума лише для житлової та комунальної інфраструктури. Руйнування підприємств ще потрібно прорахувати.

Вже протягом двох тижнів працівники організацій, закладів, установ, підприємств, фізичні особи підприємці, мешканці Житомирщини активно допомагають привести в належний санітарний стан територію громади – оскільки дуже небезпечним наразі є робота на замінованих територіях.

Житомирська область займає територію 29,8 тис. квадратних кілометрів, на її території діє 66 громад та 9 проектів з децентралізації. Зокрема, мова йде про програму «Підтримка реформи децентралізації в Україні/U-LEAD з Європою: Програма для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку»; Проект «Підтримка децентралізації в Україні - Фаза II» (SKL); Розробку курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні (ПУЛЬС); Програму Ради Європи «Децентралізація і реформа публічної адміністрації в Україні»; Проект Корпусу Миру США «Розвиток громад» (Peace Corps); Гендерно-орієнтоване бюджетування (GRB); Програма ООН із відновлення та розбудови миру (UN RPP); Проект USAID «Підвищення ефективності роботи і підзвітності органів місцевого самоврядування» («ГОВЕРЛА»); Проект PROSTO «Підтримка доступності послуг в Україні», 2021-2023. Значна кількість цих проектів – на разі заморожена, або не існує можливості впровадження дій з їх реалізації через військову агресію.

Відтак і інвестиційний клімат в Україні з огляду на військовий стан та безпосередні військові дії – погіршується. Мінрегіон закликав Раду Європи відновити свою проектну діяльність в Україні, а країн-донорів – продовжити її фінансування. На порядку денному Уряду України – важливі завдання, які потребують експертної підтримки Ради Європи.

Уряд, Мінрегіон, український парламент працюють сьогодні над тим, щоб допомагати місцевому самоврядуванню вирішувати складні задачі: як фінансувати соціальні та інші видатки в умовах, коли економіка не працює так, як працювала до війни; як підсилити інституційну спроможність місцевого самоврядування та надати можливість оперативніше приймати рішення; як швидко оцінити матеріальні збитки і почати відновлення на звільнених територіях; як забезпечити соціальну підтримку для мільйонів внутрішньо переміщених осіб; як підтримати належне функціонування громад, які приймають цих переселенців і в яких в результаті буквально за лічені дні населення виросло на чверть або навіть на третину.

Важливою характеристикою ринку праці Житомирського регіону є структура зайнятості населення. За останні роки вона поступово трансформується [3–4]. Наразі структура зайнятості населення в регіоні відповідає постіндустріальному типу економіки [5]. В реальному секторі економіки Житомирської області (сільське, лісове, рибне господарство, промисловість і будівництво) зайнято 33 % трудових ресурсів. Площа посівів пшениці у Житомирській області за даними державної служби статистики за підсумками 2021 року була однією з найменших.

Однак, ми розуміємо, що агросектор є дуже важливим на сьогодні з огляду на поглиблення економічної кризи, невпинного зростання цін на продовольство в Україні та світі. Проте з іншого боку саме ця діяльність наразі є найбільш важко відновлювальною – оскільки рівень замінування сільськогосподарських територій на разі точно невідомий, посівна при цьому вже має початись, а отже гаяти час немає можливості.

Ключові слова: децентралізація; воєнний стан; сільськогосподарські території; економічна криза.

Список використаних джерел

1. Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету : постанова КМУ від 01.04.2022 № 401. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-spryamivannya-koshtiv-do-rezervnogo-fondu-derzhavnogo-byudzhetu-401>.
2. У Коростені на Житомирщині 179 об'єктів пошкодили та 11 повністю знищили російські військові. URL: <https://suspilne.media/231663-u-korosteni-na-zitomirsinii-179-obektiv-poskodili-ta-11-povnistu-znisili-rosijski-vijskovi/>.
3. Петруха С. В., Петруха Н. М., Гуденко О. Д., Мазур А. О., Демидьонюк І. А. Реформування системи пенсійного забезпечення сільського населення. Вчені записки Університету «КРОК». 2021. № 4 (64). С. 47–58. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-64-47-58>.
4. Andriyiv N., Voloshchuk K., Petrukha S., Orlovska O., Kurylo O. Impact of COVID-19 on the Labor Market in the Context of Ensuring Economic Security. *International Journal of Safety and Security Engineering*. 2022. Vol. 12, No. 1. P. 71–76. DOI: <https://doi.org/10.18280/ijssse.120109>.
5. Dziamulych M., Petrukha S., Yakubiv V., Zhuk O., Maiboroda O., Tesliuk S., Kolosok A. Analysis of the Socio-Demographic State of Rural Areas in the System of their Sustainable Development: a Case Study of Ukraine. *Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*. 2021. vol. 21, Issue 4. P. 223–234. URL: http://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.21_4/Art26.pdf.